

Postryttaren

POSTMUSEI VÄNNER

Medlemskap i Föreningen Postmusei Vänner erhålls genom att betala in medlemsavgiften på 200 kr (300 för familj) till föreningens plusgirokonto 1293-0.

Medlemmar erhåller bland annat årsboken *Postryttaren* och museets programblad samt har fri entré till museet och vänpriser på varor i museets butik.

Korrespondens till föreningen kan ställas till ordföranden:

Gustaf Ankarcrona
Gustav III:s Boulevard
SE - 169 73 SOLNA
gustaf.ankarcrona@ownit.nu

POSTMUSEUM

BESÖKSADRESS
Lilla Nygatan 6
T-banan Gamla Stan

POSTADRESS
Box 2002 SE-103 11 STOCKHOLM

TELEFON
+46 (0) 8-7811755

INTERNET
www.postmuseum.posten.se

Pöstryttaren

Årsbok för Postmusei Vänner 2011

Årgång 61

REDAKTIONSKOMMITTÉ

OMSLAGSBILD

Postryttaren

Stockholmsutställningens reklamast
med dess pressläktare, avbildad på
utställningens officiella vykort nummer 8.
Kortet är tecknat av Max Söderholm.

Jan Billgren
Erik Hamberg
Lars Liwendahl
Robert Mattson
Thorsten Sandberg
Sven-Åke Tirén

REDAKTÖR
Jan Billgren

Postryttaren 2011
© Postmusei Vänner samt författarna

Brödtexten är typograferad med Garamond.

Repro och tryck av
Litografia Alfaprint, Sundbyberg 2011.
Inlagan är tryckt på 130 g Tom & Otto Silk
och skyddsomslaget på 115 g Geltex.

Bokbinderiarbetet är utfört av
Bengt Perssons Bokbinderi AB, Västerås.

Formgivning av Anders Pleijel.
ISSN 0586 - 6758

Innehåll

Förord	
OLLE SYNNERHOLM & JAN BILLGREN.....	7
Postvägar över Kölen från 1814.....	9
GUSTAF ANKARCROMA	
Nobelpriset på svenska frimärken.....	33
JAN BILLGREN	
Higlett – filatelist med skämtlynne.....	55
CHRISTER BRUNSTRÖM	
Post under Stockholmsutställningen 1930.....	63
ARNE FORSSÉN	
Människor och händelser under ett halvsekel i Posten.....	77
STURE JOGEVALL	
Berättelser ur livet – om minnesinsamlingar i Postmuseum.....	99
LOUISE LIND	
Olycksdrabbad och rånad post före 1900.....	111
LEIF RUUD	
Författarregister 1950-2010.....	133
BJÖRN SYLWAN	
Postmuseum under 2010.....	145
Postmusei Vänner under 2010.....	149

Förord

Under det gångna året har Postmuseum valt att inte fortsätta med utgivningen av årsboken *Postryttare n*. Skälet är närmast av ekonomisk natur eftersom Posten inte har varit beredd att satsa lika mycket som tidigare år på museets drift. Dessutom har man velat förändra museets verksamhetsinriktning.

I det uppkomna läget har Postmusei Vänner förklarat sig beredda att ta över utgivningen. Detta innebär en återgång till förhållandena på 1950-talets första hälft då Vännerna gav ut årsboken.

Årets upplaga av *Postryttare n* är den sextioförsta sedan starten 1950. Den innehåller även i år åtta artiklar om varierande ämnen.

Inledningsartikeln presenterar en översikt över postförbindelserna över Kölen mellan Sverige och Norge. Postvägarna redovisas från unionstidens start, 1814, fram till våra dagar. I artikeln avbildas försändelser som skickats längs dessa postvägar.

I den andra artikeln görs en genomgång av samtliga svenska frimärken med nobelmotiv, dvs. både sådana som visar bilder av nobelpristagare och sådana som berör själva priset. Inledningsvis presenteras historien om Alfred Nobel och tillkomsten av nobelpriset.

En excentrisk engelsman, George Allen Higlett, presenteras i nästa artikel. Higlett var en filatelist som publicerade många humoristiska artiklar om frimärken i nordiska frimärkstidskrifter. Han gav också ut små broschyrer i egen regi med inklustrade originalfrimärken. En del av dessa artiklar och broschyrer tog upp svenska frimärken; det mest kända är den variant som Higlett upptäckte på 3 öre Lilla Riksvapnet från 1920.

Den fjärde artikeln tar upp vad som hände, postalt sett, under Stockholmsutställningen 1930. Här visas flera av de vykort som

gavs ut under utställningen, liksom de poststämplar som kom till användning. Författaren, som själv är arkitekt, skildrar också utställningens betydelse för svensk arkitektur.

I nästa artikel berättar en tidigare postanställd om sitt postala liv, från brevbärare till hög befattning i generaldirektörens kansli. Artikeln illustreras bl.a. med författarens egna teckningar från olika postala miljöer.

Under årens lopp har Postmuseum gjort insamlingar av bl.a. postanställdas minnen från arbetslivet. Man har också några gånger vänt sig till allmänheten för att t.ex. få reda på innehållet i ”brevet som förändrade mitt liv”. I denna artikel får vi en skildring av hur dessa insamlingar gått till och vad de har fått för resultat.

Den andra posthistoriska artikeln presenterar en spännande genomgång av olyckor som drabbat posten, alltifrån Postverkets inrättande 1636 fram till det förra sekelskiftet. Dessutom redovisas de rån som drabbat postanställda under de gångna åren. Även här visas ett antal brev som fördröjts på grund av dessa händelser.

I den sista artikeln görs en systematisk genomgång av artiklarna i samtliga föregående årsböcker med utgångspunkt från författarna. Vi har under årens lopp fått reda på att många av våra läsare vill veta vad en viss författare skrivit om, varför vi med artikeln vill tillgodose detta önskemål.

Kortare redogörelser för verksamheten i Postmuseum respektive Postmusei Vänner under år 2010 presenteras avslutningsvis.

Olle Synnerholm
MUSEICHEF

Jan Billgren
REDAKTÖR

